

Nasjonen 16/9-91

Utfordring fra Baltikum

100794

Sovjets president Mikhail Gorbatsjov har gitt de nordiske landene en real utfordring: På et møte med de nordiske utenriksministrene forleden, understreket Gorbatsjov deres spesielle ansvar for utviklingen i de baltiske statene, Estland, Latvia og Litauen. Det gjelder ikke minst de tre nye statenes ivaretagelse av menneskerettighetene. Inkludert i dette er rettferdig behandling av de etniske minoritetene, hvorav en stor del er russere.

Gorbatsjov har unektelig et poeng. Norden ivret spesielt sterkt for de baltiske landenes selvstendighet. Men det gir også Norden et ansvar for å si fra overfor sine nye venner når de ikke skikker seg vel. Det ansvaret har vi imidlertid overfor oss selv og de prinsipper Norden gjerne forfekter, ikke overfor Gorbatsjov.

Man ser nå klart betenkelige trekk ved utviklingen i Baltikum. Det har vakt internasjonal oppsikt at man nå rehabiliterer kommunist-motstandere som i årene 1941-45 utvilsomt har gjort seg skyldig i krigsforbrytelser, blant annet mot jødene, mens de var i tysk tjeneste. Det kommer også urovekkende meldinger om behandlingen av minoritetene. Blant annet har myndighetene i Litauen oppløst regionale råd som representerte den polske og russiske minoriteten i landet.

Norge, og de andre nordiske landene, må vise årvåkenhet og si tydelig fra til myndighetene i de baltiske statene om hva vi mener om slikt. Ikke bare fordi vi har vårt «spesielle ansvar», men også fordi det faktisk kan ha virkning på adressatene. I så måte er både muligheter og ansvar større nå, enn dengang kommunistregimene hersket i Baltikum.